

શ્રી *Ref. No. 248*

શ્રીમાન ખરવાની નરેશ મહારાજા શ્રી સર રણજીતસિંહજી
સાહેબ બહાદુર મહારાજાશ્રીત કે. સી. આઈ. ઈ.

શ્રી આર્યોદય નાટક સમાજ
અહ્યાબાઈ

નાટકનાં ગાયનો.
120 બપાવી પ્રસિદ્ધ કરનાર
બચુભાઈ શીવપ્રસાદ.

માલેક શ્રી આર્યોદય નાટક સમાજ,

આનંદભુવન થીએટર-અમદાવાદ.

આવૃત્તિ પહેલી. —પ્રત ૪૦૦૦.

વિક્રમાઈ ૧૯૭૬ સને ૧૯૨૩.

મૂલ્ય ૪ આના.

સુરત વિશાળીક ગ્રંથાલય
જા. ૧૧૬
... ૨૦૦૨ સંગ્રહ
૧૦૨૬૨

૧-૨-૬

સને ૧૮૬૭ ના ૨૫ મા એક્ટ મુજબ રજીસ્ટર કરાવી છે
અને તેના પ્રસિદ્ધ કર્તાએ સર્વ હક પોતાને સ્વાધીન રાખ્યા છે અને
પ્રસિદ્ધ કર્તાની લેખીત પરવાનગી સીવાય કોઈએ અપીલું નહીં
વેચવું વેચાવવું કે ભજવાવવું નહીં.

અમદાવાદ.

શ્રી 'મણેશ' પ્રી. પ્રેસમાં ત્રીવેદી હરિદાસ માણેશભાઈ બાપડ.

ટે. પાંચકુવા રોડ, ચાર સ્તા.

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કૉપીરાઈટ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૧૦૨૬૨ વર્ગિક .

પુસ્તકનું નામ પદ્મવતી

વિષય ૬-૨-૧

પુરુષ પાત્રો.

ખંડેરાવ—ઈન્દોરના રાજા અહલ્યાબાઈના પતી.

આનંદરાવ—સ્વામી ભક્ત વીર થોડો રાજ્યનો સેનાધ્યક્ષ.

મંગાધર—વયો વૃદ્ધ બ્રાહ્મણ પ્રધાન.

માલેરાવ—ખંડેરાવનો અવિચારી અને હિંદવ કુમાર.

ભીમો—માલેરાવનો ખુશામતખોર હળુરીયો.

મહેન્દ્રસ્વામી—એક બ્રહ્મનીય સાધુ.

શ્યામાબાઈ દેસાઈ—એક અબણ અને ભોળો પટેલ.

ચિત્રકાર—અહલ્યાબાઈના આશ્રય રહેલો વિદેશી ચીતારો.

કુમાર— ખંભોર કુર્બનો કીલેદાર.

એ ઉપરાંત જોલર પોશાહીત, પ્રતીનીધી, સેનિકો, બગવાખોરો, દરબારીયો, પ્રતિહાર વિગેરે.

સ્ત્રી પાત્રો.

અહલ્યાબાઈ—ખંડેરાવની પત્ની માલેરાવની માતા કાર્ય કુશળ

પરોપકારી અને સદ્ધર્મ પરાયણ સતી.

તાચી— માલેરાવની અર્ધાંગના.

કપુરી— શ્યામાબાઈ પટેલની ઉછંખણ પત્ની.

કેતકી— ભોળા ચીમ્બોને અવળે માર્ગે દોસ્તારી અમલ

ખવાસણ બીમાની પત્ની.

ઉપરાંત સખીયો, દાસીયો, પતીયારીયો ઇત્યાદી.

અહલ્યાબાઈ નાટકનો દુંકસાર.

અંક ૧ લો.

પ્રારંભ પ્રાર્થના અને વસ્તુ સુચન.

પ્રવેશ ૧ લો.—સખીઓ અને તારાનો હાસ્ય વીનાદ, બાદ ખડેરાવ તથા અહલ્યાબાઈનો વાણી વીનાદ ત્યાં આનંદરાવનું આગમન યુદ્ધના સમાચાર, યુદ્ધની તૈયારી, અને પછીથી ખડેરાવને અહલ્યાબાઈ તરફથી પ્રેમ ભરી વીદાયગીરી.

પ્રવેશ ૨ જો.—કપુરીના માઆપ તરફથી કપુરી મટિ પતી બોળવા આવેલા સ્વાર્થી પુરોહીતને દેસાઈ પટેલ રસ્તામાં મળી જાય છે અને પોતાને પપ્પસા મલવાથી લાદે મોંઘડુ વલગાડવા જેવું દેસાઈ અને કપુરીનું સગપણ કરે છે જેથી દેસાઈનો આનંદ.

પ્રવેશ ૩ જો.—ખંભોર દુર્ગના સુબેદાર અને ખડેરાવનું યુદ્ધ માં ખડેરાવનો સંહાર થયા પછી આનંદરાવના હાથે સુબેદારનો સંહાર.

પ્રવેશ ૪ જો.—પ્રસામતખોર ખવાસ બીમો તથા તેની પત્ની અને દેસાઈની નવોદા પત્નીને ફસાવવાનો નિશ્ચય કરે છે ત્યાં દેસાઈ પ્રવેશ કરે છે, જન્મેનો પ્રતીલાપ પટેલની મુર્જતા તે જોઈ કપુરીનું નીરાશ થવું, પતી પત્ની વચ્ચે કલહનો પ્રારંભ ત્યાં કેતકીનું આવવું.

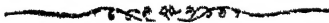
અને પટેલને શીખાવણુ આપી વીદાય કરવા અને પછીથી કપુરીને ભોળવી માલેરાવને મલવા માટે પનખટપર લઈ જવી.

પ્રવેશ ૫ મો—પોતાને થતા સુકન માટે અહલ્યા ચીન્ટાતુર થઈ રહી ત્યાં કોઠના રોગથી પીડાતો ચીત્રકાર પ્રવેશ કરે છે. અહલ્યાખાઈ તેનાપર દયા લાવી સતીત્વના પ્રભાવથી તેના કોઠ દુર દરે છે અને રાજમાં આશ્રય આપે છે ત્યાં આનંદરાવ ખંડેરાવના મૃત્યુના સમાચાર લાવે છે જેથી અહલ્યાનું કલપાંત, સતી થવા નશ્વર ત્યાં મહેન્દ્ર સ્વામીનું પ્રગટ થવું અને અહલ્યાને તેના પતીના અંતીમ ઉદ્ધાર સ્મરણ કરાવી સતી થતા અટકાવવી.

પ્રવેશ ૬ હો—કપુરી અને કેતકી કેટલીક પનીયારીઓ સાથે વીતિદ કરતી ઉદ્ધાનમાં થઈને જગાશયપર જાય છે ત્યાં માલેરાવ અને ભીમો પ્રવેશ કરે છે. ભીમો યુક્તિથી આકુચવળુ સમજાવી પનીયારીઓ આવતા કપુરી સાથે મેલાપ કરાવી છટકી જાય છે પછીથી માલેરાવ અને કપુરીનો પ્રેમાલાપ ત્યાં કપુરીની આલસ ચલકત માટે સંકાસીલ થએલા પટેલનું આવવું કપુરીને માલેરાવ સાથે જોઈ ઉશ્કેરાઈ જવું અત્રે કપુરીને ધમકાવી માલેરાવ સાથે ઝગડો કરવો આખર રંગમાં ભંગ થવાથી માલેરાવ પટેલને માર મારે છે ત્યાં પ્રધાન ગંગાધરને આવતો જોઈ માલેરાવ નાસી જાય છે. ગંગાધર પટેલની હકીકત સાંભળી પટેલને ફરીવાર કરવા પુને જવાનું કહી વીદાય થાય છે જેથી પટેલ પોતાને દાઃ ન મલવાથી કપુરીને મારવા માંડે છે ત્યાં હાસ્ય ચેષ્ટાઓ ક્રુપામને જોતો ચીત્રકાર આવે છે સમજાવતી આવી વીદાય કરે છે. પાછળથી કનૈડા અને કુધારા સંખ્યા ઉદ્ધાર.

પ્રવેશ ૭ મો—રાજ્યમાં બળવો જગાડનારને તથા તેના બધરાં છોકરાંને બુરે મહેલે મારી નાંખવા તૈયાર થાય છે ત્યાં આનંદ રાવ આગી અટકાવે છે. માલેરાવ ન માનતાં આનંદરાવને સંહારવા જાયું ત્યાં મહેન્દ્ર સ્વામી પ્રગટ થાય છે અને પાપી જીવની દુર્ગ તીનું દર્શન.

ટૂંકો.

અંક ૨ જો,

પ્રવેશ ૧ જો—માલેરાવનો રાજ્યાભિષેક ત્યાં ગંગાધર આવી ઉપહાર અર્પણ કરે છે ત્યાં માલેરાવ તેનું અપમાન કરે છે. પરસ્પર વીતકાવાદ આનંદરાવે માલેરાવને અટકાવવો જોયો માલેરાવનો ક્રોધ, પરસ્પર તલવારો ખેંચાય છે ત્યાં અહસ્યાનું આવવું માલેરાવને અટકાવવો.

પ્રવેશ ૨ જો—પતીથી કંટાળેલી કપુરી તથા કેતકીનું આવવું માલેરાવને મલવા ગયાનો મોકલાવવાનું નક્કી કરવું ત્યાં દેસાઈનું આવવું સંકેત સાંભળવો સંકેત કરી કેતકીનું જવું કપુરીને ઘરમાં પુરી તેને મ્યાનામાં બેસી પટેલનું જવું.

પ્રવેશ ૩ જો—ગંગાધરનું રાજ્યસભામાં થયેલું અપમાન બુલાવી દેવા અહસ્યાનું સાન્તવન આપી વિદાય થવું.

પ્રવેશ ૪ થો—સ્ત્રી વેશમાં પટેલ ત્યાં માલેરાવનું આવવું, કામાધ પટેલને ઝોળખી શકતો નથી, થોડીવાર રકબક, પટેલનું જાહેર પડવું, પટેલને માર, ત્યાં ચીજકાર તથા અહસ્યાનો આવવા અવાજ સાંભળી માલેરાવનું નાસી જવું, પટેલની સર્વ હકીકતથી અહસ્યાને વાકેફ કરવા પટેલને શાંતી આપી વીદાયગીરી માલેરાવને બોલાવી સખ્ત ઠપકો, માલેરાવે પ્રજાપર જુલમ ન કરવા પ્રતિજ્ઞા.

પ્રવેશ ૫ મો—બીમાને માર પડવો ત્યાં કેતકીનું આવવું
આરોપ ચીત્રકારપર દોળા પાડી છટકી જવું.

પ્રવેશ ૬ ઠો—તારાનો સખીઓ સાથે વીનોદ પુરો ચતાં નીલામાં
ચક્રુર માલેરાવનું આવવું. તારા તેનો નીસો ઉતારી દાર ન પીવાની
પ્રતિજ્ઞા લેવડાવી વીદાય થવું. માલેરાવ નીદ્રાવસ ત્યાં ચીત્રકારનું આ-
વવું બીમો ખવાસ મહારાજને મલવા શોધતો શોધતો પ્રવેશે છે,
માલેરાવને જગાડી ચીત્રકાર ખુબ કરાવે છે.

પ્રવેશ ૭ મો—દેસાઈ કેતકીનું આવવું પરસ્પર હાસ્યવીનોદ
કપુરી આવવાથી કેતકીનું જવું ગભરાયેલા બીમાનું આવવું આશ્રયની
માગથી પટેલે આશ્રય આપવો આનંદરાવ પ્રવેસી બીમાને લઈ જવો.
બાદ પટેલનું પુના તત્ક વીદાય થવું.

પ્રવેશ ૮ મો—માલેરાવને નીદ્રાસન મુકી તારાનું જવું તલાવના
પાણીમાં ચીત્રકારનો પ્રેતાત્મ દેખી તેને મારવા માલેરાવનું કુદી પડવું
તારાનું આવવું પતીને ખચાવવા મદદનો પોકાર અહલ્યા તથા આનં-
દરાવનું આવવું માલેરાવનો ખચાવ.

ટોંચો.

અંક ૩ જો.

પ્રવેશ ૧ લો—માલેરાવ તથા ગંગાધરનું સુદ્ધ માલેરાવનો સંહાર
બાદ આનંદરાવના હાથે ગંગાધરને કેદ પકડવા.

પ્રવેશ ૨ જો—ભુખે પીડાતી કેતકી કકુડી પાસે ખાવા માગે
છે. કકુડીનું પધસા લેવા ધરમાં જવું જોઈ તોડી ભાગેલા ભીમાનું
આ કપુરીનો નાશ કરવા તૈયારી, પટેલનું તથા સીપાઈઓનું આવવું
કપુરીનો બચાવ ભીમાને તથા કેતકીને લઈ સીપાઈઓના ગમાબાદ
દેશાઈ તથા કપુરીનો હાસ્ય વીનોદ.

પ્રવેશ ૩ જો—રાજ દરબાર કેદ પકડાયેલા ગંગાધરને માશી
આપવી બાદ ભીમાને તથા કેતકીને લઈ દેશાઈનું આવવું ભીમાને
શિક્ષા કેતકીને માશી બાદ હતક પુત્રને રાજ્યાભીષેક.

શાંતિ !

શાંત ! !

શાંતિ ! ! !

અહલ્યાબાઈ નાટકનાં ગાયનો.

મંમળાચરણ.

પૂર્ણ પ્રણ પ્રણવરૂપ પૂર્ણ ધામ પૂર્ણ કામ
વિન્ધ ભીન્ન વિન્ધ વ્યાસ વિન્ધ વિરામ પુનીત નામ
પિત વસ મેઘશ્યામ જયલલામ છે પ્રણામ.

મકર કુંડલ કંઠ કૌસ્તુભ વૈજયંતી શોભતી

શ્રી ઉરવશી શોભાવતી

સૌમ્ય કાંતી મોક્ષ દાત્રી દિવ્ય શાંતી દાયીની

કેવલ્ય પંથ દર્શાવતી.

નંદી—

૧

છે જન્મભુમી જયકારીરે જય ભારતી માત અમારી

ગૌરવ કરીએ નરનારીરે ભારતી માત અમારી

હરીશ્ચંદ્રને ધર્મ રઘુવીર ભાર્ગવ સમ ભયહારી

સતી સીતા તારા સાવીત્રી સતીઓ અથ હરનારીરે—

ક્યાં તે અનુપમ રત્ન હમારાં ક્યાં સતીઓ સન્નારી

ક્યાં તે પ્રાચીન ગૌરવ સઘળું ક્યાં આ દશા બીચારીરે—

થાય ઘરોઘર આર્ય ભગીનીઓ ધર્મનીતી ધરનારી

દેશભક્ત સહુ થાઓ બંધુઓ એ અભીલાશ અમારીરે

ભારતી માત અમારી

તારા—

૨

દવા કોઈ દીલની લાવે વીરહાનબ બુલવે
 કોઈ મારો કંથ રીઝાવે બની છું ખાવરી બાળા.
 આંખલડી રહે છે રોતી વાલમની વાટ બેતી.
 પ્રીતમ તમ વિષ્ણુ સઘળા લાગે મુખ લોમ લાળા
 ચોવન દીનરેન સતાવે અંતર સ્મર ધુન જગાવે
 આઠે પહોરે અકળાવે ધારી મનહર માળા.—

તારા-સખીઓ—

૩

બહે ના કાંઈ લોળી બાળારે વળગ્યે છે ક્યાંમી
 વ્યાધી વીરહ દુઃખમી

ચપળા છોડી દે બધા ચાળારે—

સખી હતી તું મદમાતી જણાયે સુઝતી બતી

કાંતી કરમાતી સખી લારીરે બોલો દે બહેની

ક્યાં થકી લાગી આ બીમારી—

બહે

ધડક ધડક છાતી શાને અખીરી થાતી

પીયુને મનાવી લે ધુતારીરે પ્રજળાવે શાને

કામ ધુણીમાં કાચ તારી—

બહે

તારા—વ્યાધી વધારે શાને બળતીને બાળે શાને

છોડા છોડા ને હું તો હારીરે.

સખીઓ—પ્રીતમજી પાસે-જા બીસન પિસાડી

અહુદ્યા—

૪

જાઓ જાઓ પીયુ
 જય પામે મુગટ મણી રણમાં—
 બહાલા બેલા વળજે વતનમાં
 અરી સંહારીને જયશ્રી વરીને—
 શોભાવો શ્યામ સદનમાં.
 તનધન જીવન સ્વામી સમર્પણ
 સર્વ સ્વ શ ચરણમાં—

જીભા—

૫

અજ્યો આ બાંઠા કેરો ધરવા ભગવાનીઆ
 બાંઠાનો વિશ્વાસ કરી કોઈ આપે ન ઘર ઉતરવા
 આંગળી ચીંધી આજ મુકે કદી જઈએ અહુરા કરવા—
 હાથે સંધવાં હાથે ચીંધવાં હાથે કામો કરવાં
 પેસા દેતાં વિશ્વાસ કરી કોઈ આવે ના પાણી ભરવા
 કમાઈ કીધી પણ ન ઝેર ધરમાં હોય સંધરવા
 (તો) કીડીયો સંધરે ભોરંગ ભોગવે દહાડા પુરા કરવા—

ગીતકં—

૬

મારે આંગણ રાયરે એજચીનો જોડરે
 લગીને આવે છાંયડી
 મારે આંગણ મલાલીયા મર્ધ આવોરે

શ્રી રાધાવર ઉઘારે સુરજ બળકતા—
મારે આંગણુ જમાઈ વહેલા આવોરે
રૂડાજીઆઈ રાજ શોભેરે મંડપ મલપતો

કેતકી—

૭

હું નખરાળી નામુક નાર મારો દાસીનો અવતાર
દાસીનો અવતાર તોપણુ ઝળકે જોળન બહાર
મને થાય મનમાં તો એમજ થાઉ રાજની રાણી
પણ પીટયું આ કુટેલ કીરમત બરૂ પારકાં પાણી—

કપુરી—

૮

છેલ નવેલી નાર દેહ ઉપવનની બહાર
રસીક લોચનીયાં કટાર કરૂ રહ્ય આરપાર—
આળસે અંગ મરોડી બ્રહ્મટી તીર છોડી
લટકથી હું લટુ બનાવું વશ કરૂ વરનાર—
પીયુષ પાસ આવે રતી રસમાં રેલાવે
લંક લયકથી છક કરી જોઉ ઝુટી પળવાર

કપુરી—

૯

મને એવો પરણ્યો લાવે જોલ્યું સાંખે લાડ લડાવે
નોકર થઈને નમતો આવે લાગે પાય પાય પાય.
મને બમલાં વસ અપાવે હીરા મોલીડાં મંગાવે

પ્રેમે પ્રીતી રસ પીવડાવે ચીતડું ચાય ચાય ચાય.
 મીઠી ખંસરી હુએ મણીધર મધુર નાદ પર ડાલે
 નયન ઈશારે થનથન નાચે ખમા ખમા કહી બોલે
 નમતો જાય જાય જાય

ભલે મેઘ એ હોય શ્યામ હું વીજળી થોડી થોડી
 કામણુગારો કૃષ્ણ ગણીને ખતુ રાધીકા બેડી
 જુગતી થાય થાય થાય

ધોળે દીવસે રાત કહું તો હાલુહાલુ કરતો
 બની દીવાનો રૂપ રંગમાં પાછળ પાછળ ફરતો
 હવે હોવે ખણી તો તેવો બેઠકો

મહાસ્વાખાઈ—

૧૦

ફનીયાં અજબ રંગત ભરી
 જળ વાદળ સન પળ પળ પલટે રંગત સ્થીર ન જરી
 એ વિષવેલી દુઃખ ભરેલી વિષમ વિષય રસ ધરી
 એક વિપત્તી જ્યાં વીચરી ત્યાં અનેક આવે ફરી
 બેઈ વિપત્તી મનની જાતી સમતા સઘળી સરી
 જગ અટવીમાં સહુ જન ખાતા ખત્તા ખંતજ કરી
 તોપણ તૃણા આશા ત્યાગી બળે ન ભાવથી હરી

મહાસ્વાખાઈ—

૧૧

ફનીયાં તણા દીવાના દીલસર મમ્મો છુટે
 તુટે જીવનની દોરી આશા છતાં ન છુટે—

બાળક મટી યુવાની આવે ભલે સીવાની
 તન ધન મળે તરૂણી આશા છતાં ન છુટે—
 આવે પછી બુઢાપો ઘોળા થતાં નીમાળા
 રહે બાઢી લાઢી લાળા આશા છતાં ન છુટે—
 પડી જાય દેહ પાપી મરી જાય મન કદાપી
 મળી જાય માટીમાં સહુ આશા છતાં ન છુટે—

પનીયારીઓ—

૧૨

હાં સજની મારી નીરમળ પાણીડાં રૂડાં ભરીએ
 ડાંચનના ઘટને શીર પર ધરીએ.—

સરવર જળમાં રહી માછલીઓ જેમ પરસ્પર ઘેલ કરે
 તેમ ઉછળતાં રદય આપણાં રસમાં રેલમછેલ કરે.—
 જળમાં સારસ ભર્યું સુધારસ ઉપર અલીગણુ ગાન કરે
 તેમ ખીલેલી યોવન કળી તું પ્રીતે પ્રીતમ પાન કરે—
 હું નીકળી જ્યાં પાણી ભરવા પીટયા ખળ પાછળ ફરતા
 નખરેથી જો નજર કરે તો હાય હાય કરી મરતા—
 બની ઠની પનઘટ પર આવું ઘટમાં શું લઈ જાઉં
 પાણી પાણી કરી કંઈક પુરૂપના રદય ભરીને લાવું—

કપૂરી—

૧૩

રાજ સમી સાંજના પધારજોરે સામી સડક પર ખંજલો
 મીઠા મહેમાન આજ આવજોરે— સામી
 પ્રીતી સરનરની પાળે પાતળીયા

અમીરસ પીળે પીવરાવજોરે— સામી
કાયાને ક્યારડે બહેકે કસ્તુરી
લહેરખડાં લુટજો લુટાવજોરે— સામી

। ચત્રકાર—

૧૪

કુધારે હોંદવાસીના રહ્યનો ગર્વ ગાળ્યો છે
અળકતા હોંદ ધોરવનો કુધારે દાટ વાળ્યો છે
અણલુ અજાની માખાપો મહત્તા આખર માટે
સુતાના શત્રુઓ થઈને થઈ પૈસા સુતા માટે
વિચાર્યા વીણુ રહ્ય વયને મરી મીથ્યા શુભાનીમાં
જડી બે સંતતી લગ્ને જુરે તે છંદગાનીમાં—
ગયા તે પ્રસચ્ચેને પ્રીતી લસો ગયાં જ્યાંથી
પ્રભ તે વીર શું પાકે પછી ઉદ્ધાર તે ક્યાંથી

અંક ૨ જો.

વારાંગના—

૧૫

છાયેરી વસંત જગ કાનનમે
કાનનમે રસ આન રમે
જોર મધુમે મનોજ મનાવત
જોબન ઔર તરંગ હીખાવત
ચાહત પીયુ મીલન મનમે

કપુરી—

૧૬

પીટયા મરજો માને બાપ જોયું કજોડહુરે—જોયું
સુવા મોટા ઘરમાં આપ જોયું કજોડહુરે—જોયું
રંગ ન જોયો ઢંગ ન જોયો જોયુ ન રૂપ કરૂપ
કાળ મીઠને આપી કપુરી કરમે લખીયો કુપ—
મને વળગાડયું એ પાપ જોયું કજોડહુરે—જોયું
સુકયો કાળજડા પર કાપ જોયું કજોડહુરે—જોયું

જાણી—

૧૭

બની છું નખરાળી હું નાર
જુઓ કેવી લટકાળી કેવી ચટકાળી વળી ખટકાળી
મારૂં ભાગ્ય કદાર વાહવાહ— બની છું

રાજને ચકડોળે ચઢાવું હીરા મોતીના હાર પડાવું
માથે પછેડી ઓઢી રોથે કપુરી બદલે જીભાઈ જોથે
હાયહાય હું કોઈનું હાંસળનાર નથી
કરૂં હરામી કેરી હાર—

અહલ્યાબાઈ—

આપત્તી આવે લાખ પણ જે ધર્મ નહી તજનાર
ધર્મ નહી તજનાર નર તે યથ અવિચળ વરનાર
કુંદન પર જેમ પડે હથોડા તેમજ શુદ્ધ થનાર
હુઃખ હથોડે થયું શ્યામ તે પિત્તળ તુચ્છ અસાર—
અપકારોપર તરૂં જળ ભુમી કરે સદા ઉપકાર
જે ઉપકાર ભુલે જન જાની તે નરને ધીક્કાર—

માલેસન-જીભાઈ—

તું છેડ શરમાળી શામા માન મધુરી માન
માન મધુરી માન બસ જાન કરૂં કુરબાન—
મને જાવા દ્યોને આઘા રોને કામણુગારા કાન
કામણુગારા કાન તમે કેમ ભુલ્યા છે જાન.
કામણુ તું કરનાર કપુરી આંતર વૃથા વલોવે
હું ખેરૂં છું મોટા ઘરનું શરમાળી છું હોવે
હોવે તણ તું આપ હડીલી અઘરામૃતનું પાન (૨)

અહુલ્યામાધ—

૨૦

કરસુત સજ્જન જનનો સંગ
 જેની સંગત પાપ હટાવે લાવે નીર્મળ રંગ
 સ્વાતી જળનું ઝેર બને જો ગ્રહે કૃર ભોરંગ
 કરે માછલી તેજ નીરનું મોતી ભુષણ અંગ.—
 તેથી કર સત્સંગ તણ દે સહુ દુર્જનના ઢંગ
 લોહાને કુંદન કર્તા કર સ્પર્શ મણી સત્સંગ.

તારા-સખીઓ—

૨૧

(ગરબો.)

વીજળી ઝબુકે આજ વાદળી આકાશ ચઢી
 ગાજે સખી ગગન ઘોર મોર કરે ટહુકા મીઠા
 વિયોગી રસીક નાર વાટ જુએ જરૂણે ચઢી— જો.
 આશાડી વાદળીને પુછે સખી પંથે મારા કંથ દીઠા
 બોલે પીયુ પીયુ જોર કરી ઘનઘોરમાં શોર કરેરે પપૈયા
 મેઘનુ નીરને શીત સમીર કરે મચુરી નૃતતાત્ત થઈયા
 પૂછી વાદળીને વીરહાનજથી બળતી વળતી જુએ
 બહાવરી બાળા

જોઈ સખી પરીરંભણ પામતી બગતી અંતર જોબન જવાળા
 વાટ જોતી થાકીને પીયુ નાવીયા
 રાત બગી પોઠે પરભાતરે ત્યાં
 આવે નાવલીયો નાદમાં

સ્વપ્નમાં કેલી રહી રસ રેલી ત્યાં ઘેલી થકી

ધનશ્યામ

એક નીમેષ ત્વષે હપીકેશજ કુંજનીકુંજ મહી ।
ગોતી રહી લગી જોતી રહી કહી કૃષ્ણ મનોહર અ
અંતર્યામીએ સાદ સુણી સલુણી સમીપે પ્રગટ્ય
આંખે આંખડી મળીરે જમર પાંખડી
પ્રભુ આન્યા કે પ્રભાત કહી લેટી ભલ

તારા-સખીઓ—

૨૨

ચાલો આળે અનંગ રંગ ધારીરે
પ્રેમ જુલો જુલો રસ વારી
કામ જંગે મદન મદ વારીરે
રંગ રેલો મંદીરીયે પધારીરે
લોચન રસીક શ્યામ
પ્રીતમ તમ પ્રેમ ધામ
અમૃત રસના વિહારીરે
પતી સેવામાં પ્રીતી તમારીરે—

માહેશવ—

૨૩

લાડીલી દીલબર ખુશકર પ્રીયકર ચીતહર શાણી
હવે છોડ

ભારા—ભાઓ નીશઘ્વીન હરદમ છલગલ ભાર
જોયા સહુ છંદ

બોળીને નવ ભરમાવો ચતુર્થ ગદ્દ ન ચલાવો
 રે ઓ સુખકર સુંદર પરવશ પ્રીયતમ જાઓ ન્યારા
 જનોનો ધર્મ છે કે છંદગી નીતીથી બાળે
 માલે—નારીનો ધર્મ છે કે નાથની આજ્ઞાને પાળે
 તારા—કુસુમ પ્રકુલ કરે ચંદ્ર તો તેને કહે છે
 માલે—સરીતા સીંધુને સદા અનુસરી રહે છે
 તારા—જુઠી પ્રીતી ન બતાવો પરલોગી ભમરા જાઓ
 રે ઓ નરવર નટખટ નટવર સમ શીરતાજ મારા.

છલાહ—

૨૪

જોઈને વિચારી સંગ કીજીએ મનડું મળતાથી મળીએ
 હંસલે આવળ મળો નાંખીયો જાણ્યું ચંદન હોતો
 ઓચીતો પવન ઝોકાળશે કાયા કાંટે વીધાશે. જોઈને
 આરસી સરીખા નર ઉજળા દેખતાં નર રૂડા
 બીજને બોધ એ આપતા પોતે મનડાના કુડા. જોઈને
 હંસલે ઉદરની દયા ગણી ઉદર પાંખમાં લીધો
 ટાઢ ગઈને ગુણ વીસર્યો હંસો પાંખો વીણ કીધો. જોઈને

છલાહ-કપુરી—

૨૫

પટેલજી પુને જઈને પાઠ લણીને પોર
 વહેલા આવજો અલખેલા
 દ્યો રામ રામ રામ

પટલાણી ઘર ખેતરને માળની સંભાળ

લેજો આવશું ઘર બેઠા.

બીજ વાવેતર કરવું કેવું

ખાતર કેવું ફેવું

પુને જઈને સહથી પહેલું

એવું શીખી લેવું.—હ્યો રામ રામ રામ

કપુરી—

૨૬

આવશે આવશે આવશે મારા મોંઘા મહેમાન આજ આવશે

અંતરની પાંખડી ખીલાવશે મારાં લોગનીયાં આજે લોગાવશે

વીઠ્યા વાવેતર ખેતરની શીખી હાથડીને આજે

હરખાવશે મારો પાતળીયો પુનેથી આવશે.

જલાહ-કપુરી—

૨૭

લોચનીયે લાગ્યો નેડા નાવલીયા

મોહન મન હરખાવા દ્યો

ભુખી છું ભાવે મને પ્રીતીનાં વેણનાં

ખાજાં ઘેબર મને ખાવા દ્યો .

અભાઈ

કપુરી કોમળ કાયા
જાણું મારા મનની માયા
જોખન જળમાં નાવા દયો.

જાહેર ખખર.

અમારી કંપનીનાં નીચલાં નકલનાં ગાવતોની ચોપડીઓ
જ્યાં અમારો મુકામ હશે ત્યાંથી નીચલી કીમતે રાકેડેથી અ-
થવા વેલ્યુપેપલ પાસેલથી મંગાવવાથી મળશે.

ચોપડીનું નામ કિંમત. ચોપડીનું નામ કિંમત.

દામાજી ...	૦-૪-૦	ન્યાયસીધુ ...	૦-૪-૦
અહલ્યાખર્ષિ ...	૦-૪-૦	ધર્મજ્ઞેશ ...	૦-૪-૦
સીદ્ધ સત્યન્દ્ર ...	૦-૪-૦	સતી-સવિતા ...	૦-૪-૦
ચંદ્રગુપ્ત ...	૦-૪-૦	રંગતરંગ ...	૦-૪-૦
શ્રમતનયા ...	૦-૪-૦	ભારતવીર ...	૦-૪-૦
વીર-કેશરી ...	૦-૪-૦	વીર-રત્નગુપ્ત ...	૦-૪-૦
સ્વયંવર ...	૦-૪-૦	મેઘ મધુરી ...	૦-૪-૦
ખખવાહન ...	૦-૪-૦	વીર-અજીત ...	૦-૪-૦
નુરેસહાબ ...	૦-૪-૦	જાહેરખબર ...	૦-૪-૦
સતાના સાદસ ...	૦-૪-૦		

